

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 156/2020-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcu Petra Straku a sudcu Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti JANNOCK CONSULTANTS LTD., Akara Bldg. 24 De castro Street, Wickhams Cay 1, Road Town, Tortola, Britské panenské ostrovy, BVI: 1652701, právne zastúpenej ius aegis s. r. o., advokátska kancelária, Ferienčíkova 7, Bratislava, IČO 36 857 203, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Radoslav Zigo, vo veci namietaného porušenia čl. 1, čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 12 Cb 32/2014-492 zo 17. augusta 2018 a uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 12 Cb 32/2014-529 z 22. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti JANNOCK CONSULTANTS LTD. odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti JANNOCK CONSULTANTS LTD., Akara Bldg. 24 De castro Street, Wickhams Cay 1, Road Town, Tortola, Britské panenské ostrovy, BVI: 1652701 (ďalej len „sťažovateľ“), právne zastúpenej ius aegis s. r. o., advokátska kancelária, Ferienčíkova 7, Bratislava, IČO 36 857 203, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Radoslav Zigo, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 1, čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 Cb 32/2014-492 zo 17. augusta 2018 a uznesením okresného súdu č. k. 12 Cb 32/2014-529 z 22. novembra 2018.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a obsahu pripojeného spisu okresného súdu sp. zn. 12 Cb 32/2014 vyplýva, že obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], ako žalobca sa v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 12 Cb 32/2014 žalobou domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej 31. januára 2014 medzi obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ] (vystupujúcou v súdnom konaní ako žalovaný v 1. rade) a sťažovateľom (vystupujúcim v konaní ako žalovaný v 2. rade), predmetom ktorej boli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území Karlova Ves.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 12 Cb 32/2014-375 z 27. septembra 2016 žalobu zamietol, žalovanému v 1. rade a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalobu zamietol s poukazom na nepreukázanie naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

4. Proti rozsudku okresného súdu podal žalobca odvolanie.

5. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 1 Cob 104/2017-468 z 15. februára 2018 rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovanému v 1. rade a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi vo výške 100 %.

6. Okresný súd uznesením č. k. 12 Cb 32/2014-492 zo 17. augusta 2018 prostredníctvom vyššej súdnej úradníčky (ďalej len „uznesenie vyššej súdnej úradníčky“) rozhodol tak, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanému v 1. rade náhradu trov konania v sume 680,14 € a sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 483 €.

7. Sťažovateľ proti výroku uznesenia vyššej súdnej úradníčky o výške jemu priznaných trov konania podal sťažnosť, dôvodiac, že predmetom sporu je určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorej predmetom je odplatný prevod nehnuteľností, ktorých hodnotu je možné jednoznačne oceniť peniazmi, preto súdny úradník postupoval v rozpore so zákonom a rozhodovacou praxou, keď ustálil, že ide o predmet konania, ktorý nie je oceneľný v peniazoch, v zmysle čoho pri rozhodovaní o trovách právneho zastúpenia na vec nesprávne aplikoval § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Vzhľadom na uvedené mu patrí náhrada trov v sume 69 347,50 € s poukazom na § 10 ods. 1 vyhlášky.

8. Okresný súd uznesením č. k. 12 Cb 32/2014-529 z 22. novembra 2018 (ďalej len „uznesenie sudcu“) sťažnosť sťažovateľa zamietol a zároveň žalobcovi voči sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov sťažnostného konania vo výške 100 %.

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje:

« ... s poukazom na ust. § 137 písm. c) CSP je zrejme, že aj napriek tomu, že žaloba je samotným Žalobcom nazvaná ako „žaloba o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy“, avšak zákon, resp. CSP neumožňuje domáhať sa na súde určenia neplatnosti právneho úkonu – kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností a Porušovateľ žalobu neodmietol ako neprípustnú (podľa ust. § 137 písm. d) CSP), keďže určenie nevyplýva z osobitného predpisu), predmetom konania je určenie vlastníckeho práva podľa ust. § 137 písm. c) CSP, a nie určenie neplatnosti Kúpnej zmluvy podľa ust. § 137 písm. d) CSP, nakoľko určenie neplatnosti kúpnej zmluvy je len predbežnou otázkou vo vzťahu k výslednému určeniu vlastníckeho práva.

Porušovateľ tak nesprávne určil aj účel Konania, keď uviedol, že, „Účelom právnej služby v danom prípade nie je dosiahnutie určenia vlastníckeho práva k veci, ale len určenie, že takýto právny úkon je neplatný.“, keď Žalobca od počiatku, t.j. už v Žalobe (článok VI.) uvádzal, že jeho právny záujem na požadovanom určení je daný predovšetkým navrátením vlastníckeho práva k prevádzaným nehnuteľnostiam predávajúcemu. Ako vyplýva z Odvolania Žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV o zamietnutí žaloby zo dňa 19.12.2016, Žalobca odôvodňoval svoj záujem na požadovanom určení tým, že „... len v prípade takéhoto určenia môžu byť Nehnutel'nosti riadne vrátené do vlastníctva Žalovaného 1/...“ Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že predmetom Konania bolo určenie vlastníckeho práva k Nehnutel'nostiam.

Porušovateľ v Rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č. k. 12Cb/32/2014-375 zo dňa 27.09.2016 Žalobu neodmietol pre nemožnosť určenia právnej skutočnosti, keďže to nevyplýva z osobitného predpisu (podľa ust. § 137 písm. d) CSP), ale Žalobu zamietol okrem iného z dôvodu, že Žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení práva podľa ust. § 137 písm. c) CSP, nakoľko len v prípade určenia práva podľa ust. § 137 písm. c) CSP je nutné preukazovať naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Je teda zrejme, že Predmetom konania nebolo určenie právnej skutočnosti – neplatnosti Kúpnej zmluvy, ale určenie vlastníckeho práva k Nehnutel'nostiam podľa ust. § 137 písm. c) CSP.

Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejme, že predmet Konania je oceneľný a hodnota Nehnutel'ností, o ktorých vlastníctvo sa vedie spor je oceneľná a ocenená na 4.600.000,-

EUR (kúpna cena), tarifnú sadzbu podľa ust. § 10 ods. 2 Vyhlášky predstavuje suma 4.600.000,- € a v zmysle ust. § 10 ods. 1 Vyhlášky tak hodnota jedného úkonu právnej služby predstavuje sumu 9.622,93 €, pričom Sťažovateľ má voči neúspešnému Žalobcovi právo na náhradu trov konania za 6 nasledovných úkonov právnej služby v celkovej výške 69.347,50 €.

Porušovateľ nesprávne určil aj výšku náhrady trov konania, keď Sťažovateľovi priznal základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby podľa ust. § 11 ods. 1 písm. a) Vyhlášky s odôvodnením, že „nie je možné hodnotu (cenu) predmetu sporu vyjadriť v peniazoch, pretože súd v tomto konaní posudzuje len ne/platnosť predmetného právneho úkonu (či právny úkon bol urobený v súlade s právnymi predpismi)“.

Sťažovateľ namieta porušenie zásady predvídateľnosti postupu súdu a zmätočnosť a arbitrárnosť v prípade oboch napádaných rozhodnutí Porušovateľa...

Sťažovateľ zároveň namieta porušenie práva Sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6. dohovorom a práva na súdnu ochranu (kontradiktórnosť konania), keď z ods. 4 Uznesenia o zamietnutí sťažnosti Sťažovateľa vyplýva, že Žalobca doručil súdu Vyjadrenie zo dňa 25.09.2018 (ďalej len „Vyjadrenie Žalobcu zo dňa 25.09.2018“), avšak Porušovateľ Vyjadrenie Žalobcu zo dňa 25.09.2018 Sťažovateľovi nedoručil. Sťažovateľ sa tak sa o existencii Vyjadrenia Žalobcu zo dňa 25.09.2018 dozvedel až z odôvodnenia Uznesenia o zamietnutí sťažnosti Sťažovateľa. Sťažovateľ nemal možnosť nie len dozvedieť sa o Vyjadrení Žalobcu zo dňa 25.09.2018 ale ani na neho reagovať.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vo veci samej takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľa podľa čl. 1 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Okresného súdu Bratislava IV č.k.

12Cb/32/2014-492 zo dňa 17.08.2018 a Uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 12Cb/32/2014-529 zo dňa 22.11.2018 porušené bolo.“

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č.k. 12Cb/32/2014-492 zo dňa 17.08.2018 vo výroku II. o náhrade trov konania a Uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č. k. 12Cb/32/2014-529 zo dňa 22.11.2018 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Bratislava IV je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia Sťažovateľovi v sume 415,51 EUR na účet jeho právneho zástupcu vedený v [REDAKOVANÉ], a.s., IBAN: [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

10. Vec napadla ústavnému súdu 30. januára 2019 a bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Lajosovi Mészárosovi, ktorému 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola táto vec prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce je na konanie vo veci príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

II.

Relevantná právna úprava

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

15. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Podľa čl. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo. Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

17. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

18. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Podľa čl. 37 ods. 2 listiny každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania.

21. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

22. Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

23. V zmysle § 239 ods. 1 CSP proti uzneseniu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť.

24. V zmysle § 248 CSP o sťažnosti rozhodne súd prvej inštancie.

25. Podľa čl. 9 CSP strany sporu majú právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon.

III.

Právne posúdenie vecí ústavným súdom

K namietanému porušeniu označených práv uznesením vyššej súdnej úradníčky

26. Ako už bolo uvedené v bode 6 odôvodnenia tohto uznesenia, okresný súd uznesením vyššej súdnej úradníčky rozhodol tak, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanému v 1. rade náhradu trov konania v sume 680,14 € (prvý výrok uznesenia) a sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 483 € (druhý výrok uznesenia).

27. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodiť ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017).

28. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 373/2014).

29. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhuje vysloviť porušenie ním označených práv uznesením vyššej súdnej úradníčky ako celkom. Pokiaľ ide o prvý výrok uznesenia vyššej súdnej úradníčky, k tomuto ústavný súd konštatuje, že predmetným výrokom bolo rozhodnuté o právach a povinnostiach subjektov odlišných od sťažovateľa, prvý výrok sa sťažovateľa nijako nedotýka a nevyznieva v jeho neprospech. Z uvedeného dôvodu, vychádzajúc z § 240 CSP, sťažovateľ nemal možnosť podať proti nemu sťažnosť podľa § 239 CSP ako účinný prostriedok nápravy tak, ako to má na mysli § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Dôvod na konštatovanie nedostatku právomoci ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti v tejto časti preto nie je daný. Avšak vzhľadom na skutočnosť, že prvý výrok uznesenia vyššej súdnej úradníčky sa nijako nedotýka práv a povinností sťažovateľa, čím je vylúčená existencia príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením práv a prvým výrokom uznesenia vyššej súdnej úradníčky, ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti porušenia označených práv prvým výrokom uznesenia vyššej súdnej úradníčky odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde.

30. Ústavný súd vo vzťahu k tej časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie označených práv druhým výrokom uznesenia vyššej súdnej úradníčky, uvádza, že sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania druhého výroku uznesenia vyššej súdnej úradníčky využitím prostriedku nápravy, a to sťažnosti podľa § 239 CSP, ktorú sťažovateľ napokon proti druhému výroku uznesenia vyššej súdnej úradníčky o výške jemu priznaných trov konania pred podaním ústavnej sťažnosti aj účinne využil a o tejto jeho sťažnosti bolo rozhodnuté napadnutým uznesením sudcu. Preto právomoc sudcu okresného súdu na preskúmanie napadnutého uznesenia vyššej súdnej úradníčky v časti namietaného porušenia označených práv druhým výrokom uznesenia vyššej súdnej úradníčky vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti. Vychádzajúc z uvedeného, bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením sudcu okresného súdu

31. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že cieľom žaloby bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, pričom ide o predmet oceniteľný peniazmi, preto súd nemal pri výpočte náhrady trov konania aplikovať § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, ale mal vychádzať z § 10 ods. 1 vyhlášky, teda z hodnoty nehnuteľností. V zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku žalobný návrh znejúci na určenie právnej skutočnosti, ktorý z osobitného predpisu nevyplýva, je potrebné považovať za vadný. Súd napriek nesprávnej formulácii petitu môže v konaní pokračovať, ak je z obsahu žaloby zrejmé, čoho sa týka a čo sleduje, a to bolo v tomto prípade určenie vlastníckeho práva k veci podľa § 137 písm. c) CSP. Tiež namietal, že o vyjadrení žalobcu k jeho sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky sa sťažovateľ dozvedel až z uznesenia sudcu, súd mu toto podanie nedoručil pred rozhodnutím o sťažnosti a sťažovateľ sa tak s predmetným podaním ani nemohol oboznámiť, vyjadriť sa k nemu.

32. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

33. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

34. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

35. S ohľadom na už uvedené ústavný súd môže zasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov týkajúcej sa trov konania len vtedy, ak by závery všeobecných súdov zahŕňali črty svojvôle a interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem by predstavovala extrémne vybočenie z pravidiel občianskeho súdneho konania (m. m. IV. ÚS 248/08).

36. Taktiež je potrebné zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy, pričom vo svojej judikatúre sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Z tohto postavenia mu preto neprislúcha posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému okresný súd pri interpretácii a aplikácii zákona dospel. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko k tomu, či napadnuté uznesenie okresného súdu spĺňalo požiadavku ústavnosti (odôvodnenie majúce požadovanú kvalitu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy), rešpektujúc pritom svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého postup všeobecného súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania v predmetnej veci) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

37. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

38. Ústavný súd vychádza z toho, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje pre záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

39. Okresný súd v uznesení vyššej súdnej úradníčky v relevantnej časti odôvodnenia uviedol:

„Schválené znenie § 11 ods. 1 Vyhlášky, oproti úprave vo vyhláške č. 163/2002 Z.z. ustupuje od prihliadania k hodnote veci, práva alebo plnenia, ktoré sú predmetom preskúmaného právneho úkonu alebo vzťahu a smeruje k ustanoveniu fixnej sumy pre všetky prípady takýchto žalôb. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo veciach náhrady trov v prípadoch určovacích žalôb viackrát rozhodli (5M Cdo/9/2010, 2M Cdo 8/2009, 3Obo 53/2009, 3M Cdo 9/2009, I. ÚS 119/2012, III. ÚS 476/2013, IV. ÚS 107/012), že náhrada trov konania v časti odmeny advokáta za zastupovanie vo veci sa v režime vyhlášky č. 655/2004 Z.z. určuje podľa § 11 ods. 1,

a teda platí, že hodnotu takejto veci alebo práva nie je možné vyjadriť v peniazoch. Predmetom konania je totiž preskúmavanie zákonnosti právneho úkonu a nie rozhodovanie o konkrétnom práve alebo povinnosti, ktoré z neho vyplývajú (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. 7. 2010, sp. zn. 2 M Cdo 8/2009).

Žaloba o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy je určovacou žalobou podľa ust. § 137 písm. c) C.s.p. a z hľadiska náhrady trov konania je hodnota takto zmluvou prevedených nehnuteľnosti, bezvýznamná. Zmluva samotná, ktorá je predmetom konania o určenie jej neplatnosti, nie je peňažným plnením, ani vecou, ako ani právom, ktorých hodnotu by bolo možné vyjadriť v peniazoch. Tento princíp napokon platí aj pre určenie poplatkovej povinnosti z návrhu na začatie konania, kedy podľa poznámky k položke 1, sa súdny poplatok vyberie podľa písmena b/ tejto položky, ako v prípadoch, keď nemožno predmet konania oceniť peniazmi.

V danom prípade je súd preto vzhľadom na vyššie uvedené toho názoru, že v konaní, ktorého predmetom je určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, nie je možné hodnotu (cenu) predmetu sporu vyjadriť v peniazoch, pretože súd v tomto konaní posudzuje len ne/platnosť predmetného právneho úkonu (či právny úkon bol urobený v súlade s právnymi predpismi), t.j. platnosť resp. neplatnosť konkrétnej listiny a teda v konaní sa má (a môže) iba odstrániť existujúca právna neistota v otázke platnosti konkrétneho právneho úkonu; podanou žalobou sa teda nemá (a ani nemôže) priamo priznať právo, hodnota ktorého je vyjadriteľná v peniazoch. Predmetom konania nie je samotný vlastnícky vzťah k nehnuteľnostiam. Účelom právnej služby v danom prípade nie je dosiahnutie určenia vlastníckeho práva k veci, ale len určenie, že takýto právny úkon je neplatný. Preto je potrebné pri rozhodovaní o trovách právneho zastúpenia vychádzať z § 9 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 1 Vyhlášky, keďže v danej veci išlo o predmet konania, ktorý nie je ocenieľný v peniazoch.“

40. Okresný súd v odôvodnení uznesenia sudcu poukázal na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 226/2012, sp. zn. III. ÚS 114/09, sp. zn. II. ÚS 583/2013, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 M Cdo 18/2008, sp. zn. 7 Cdo 222/2012, sp. zn. 2 Cdo 29/2013. Tiež uviedol: «*V súdnej praxi sa v minulosti vyskytovali nejednotné názory, či v prípade určovacích žalôb, určenie, či tu právny vzťah je*

alebo nie je, ide o spor s ocniteľným alebo neocniteľným predmetom konania. Sporné boli najmä prípady vo veciach určenia vlastníckeho práva a v sporoch o vydanie vecí. S účinnosťou od 1. júla 2013 novelou advokátskej tarify vyhl. č. 184/2013 Z. z. v § 10 ods. 2 sa k pôvodnému zneniu „ak nie je ustanovené inak považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky, hodnota záväzku pripojili slová „a hodnota veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu.“ Ak by bolo úmyslom zákonodarcu, aby aj vo veciach určenia platnosti alebo neplatnosti právnych úkonov pri určovaní základnej sadzby tarifnej odmeny sa malo vychádzať z hodnoty veci alebo práva tvoriacich predmet právneho úkonu, urobil by to spôsobom nevzbudzujúcim žiadne pochybnosti novelou vykonanou vyhl. č. 184/2013 Z. z., kde by k slovám, „a hodnota veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu“ doplnil vetu „hodnota veci alebo práva tvoriacej predmet právneho úkonu“.

Predmetom konania sp. zn. 12Cb/32/2014 bolo určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a nie určenie vlastníckeho práva k veci, ktorá je predmetom napádanej kúpnej zmluvy, pričom v prípade, že by bolo predmetom konania určenie vlastníckeho práva, bolo by namieste, aby základom pre určenie tarifnej odmeny bola hodnota veci, ku ktorej sa má vlastnícke právo určiť. Tunajší súd má za to, že konanie o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy je konanie, v ktorom nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Jedná sa o predmet konania, ktorý je objektívne neocniteľný peniazmi. Vzhľadom na uvedené je tak základom pre výpočet tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby 1/13 výpočtového základu, vychádzajúc aj z vyššie uvedených rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky.»

41. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že odôvodnenie rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (m. m. III. ÚS 264/08, IV. ÚS 350/09).

42. Niet pochýb o tom, že petit žaloby bol formulovaný na vyslovenie neplatnosti zmluvy, nie na určenie vlastníckeho práva k veci. Okresný súd v uznesení sudcu poukázal

na judikatúru ústavného súdu a najvyššieho súdu, ktorá podporuje jeho právny záver, že v konaní o určenie neplatnosti právneho úkonu je predmet konania neoceniteľný peniazmi, preto tarifnú hodnotu veci, základnú sadzbu tarifnej odmeny advokáta v takomto konaní je potrebné určiť podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

43. Ústavný súd uvádza, že skoršími rozhodnutiami sp. zn. III. ÚS 114/09, II. ÚS 300/09, III. ÚS 476/2013 vyhodnotil ústavné sťažnosti, ktorými bola všeobecným súdom vytykaná nesprávna aplikácia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky v prípade konaní o určenie neplatnosti zmluvy, ako zjavne neopodstatnené a odmietol ich, keď konštatoval ústavnú udržateľnosť záverov všeobecných súdov.

44. Ústavný súd v uznesení sp. zn. III. ÚS 114/09 uviedol: *«Ústavný súd konštatuje, že v danej veci krajský súd rozhodol o trovách prvostupňového konania v súlade s § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. V danom prípade bol predmet sporu determinovaný žalobou o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania účastníkov okresný súd aj krajský súd vychádzali z § 11 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Keďže v danom prípade šlo o neplatnosť kúpnej zmluvy, obidva súdy dospeli k záveru, že nejde o žalobu o peňažné plnenie, a preto predmet sporu nie je možné vyjadriť v peniazoch.*

Vo vzťahu k uvedenému ústavný súd konštatuje, že predmet konania nemožno zamieňať s predmetom kúpnej zmluvy, ktorej neplatnosti sa sťažovateľka domáhala, hoci hodnota predmetu takéhoto právneho úkonu (kúpnej zmluvy) je peňažne vyjadriteľná (obdobne III. ÚS 324/07). Ak teda krajský súd v danom prípade rozhodol o náhrade trov konania účastníkov aplikujúc § 11 ods. 1 vyhlášky, rozhodol ústavne konformným a nespochybniteľným spôsobom...»

45. Napadnuté uznesenie sudcu (v spojení s uznesením vyššej súdnej úradníčky), ktoré je predmetom tejto ústavnej sťažnosti, obsahuje vyčerpávajúce a logické odôvodnenie rozhodnutia, poukazuje tiež na judikatúru ústavného súdu a najvyššieho súdu podporujúcu jeho právny záver, podľa ktorého je pri konaní o určenie neplatnosti zmluvy predmet konania peniazmi neocenieľný, a preto je na mieste aplikácia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

46. Ak všeobecný súd vo viacerých konaniach obdobnú či rovnakú problematiku odlišne právne posúdi, neznamená to, že každá taká odlišnosť je porušením základného práva v rovine ústavnoprávnej, a teda by mala viesť k zrušeniu jedného z týchto rozhodnutí (I. ÚS 231/2016). Preto skutočnosť, že ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 176/2017 nekonštatoval porušenie práv uznesením všeobecného súdu, ktoré vychádzalo zo záveru, že v prípade konania o určenie neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľností je predmet konania peniazmi ocenieľný, a tak je potrebné na vec uplatniť § 10 vyhlášky, sama osebe nie je dôvodom na vyhoviecie ústavnej sťažnosti v predmetnej veci.

47. Z tohto pohľadu považuje ústavný súd právny záver okresného súdu o spôsobe určenia tarifnej hodnoty veci ako základu pre výpočet odmeny právneho zástupcu za jeden úkon právnej služby za jeden z možných prístupov k interpretácii a aplikácii relevantnej právnej úpravy a za ústavne udržateľný (m. m. IV. ÚS 420/2013). V okolnostiach posudzovanej veci preto nemožno považovať napadnuté uznesenie sudcu za zjavne neodôvodnené a arbitrárne. Zo záverov okresného súdu nevyplýva ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia.

48. Z týchto dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že napadnuté uznesenie sudcu je odôvodnené zákonným spôsobom (v súlade s § 236 CSP) a v žiadnom prípade nemôže byť posudzované ako ústavne nekonformné, svojvoľné či arbitrárne a z týchto dôvodov zasahujúce do označených sťažovateľových práv.

49. Napriek tomu, že v zásade ústavnému súdu neprislúcha rozvíjať alebo dopĺňať právne závery všeobecných súdov, v záujme presvedčivosti tohto uznesenia a reagujúc na námietky sťažovateľa obsiahnuté v ústavnej sťažnosti ústavný súd podčiarkuje, že v konaní pred okresným súdom sa žalobca žalobou domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy (predmetom ktorej boli nehnuteľnosti) z pozície spoločníka obchodnej spoločnosti, ktorá v danej zmluve figurovala ako predávajúci (teda žalobca netvrdil, že mu prináleží, resp. niekedy prináležalo vlastnícke právo k nehnuteľnostiam), možno preto konštatovať, že rozhodnutie súdu o jeho žalobe nemohlo mať a ani nemalo bezprostredný vplyv na jeho majetkovú sféru, keďže účelom žaloby nebolo vyriešenie otázky jeho vlastníckeho práva k prevádzaným nehnuteľnostiam, ale skutočne iba posúdenie platnosti právneho úkonu. V konečnom dôsledku má teda rozhodnutie vo veci v okolnostiach daného prípadu iba nepriamy materiálny dosah na sťažovateľa (m. m. III. ÚS 476/2013). Aj z tohto dôvodu záver okresného súdu, podľa ktorého v konaní o určenie neplatnosti zmluvy predmet konania nie je peniazmi oceníteľný, možno považovať za ústavne udržateľný.

50. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že žaloba v predmetnom konaní nie je žalobou podľa § 137 písm. d) CSP, ale podľa účelu, ktorý sa ňou sleduje, je žalobou o určenie vlastníckeho práva podľa § 137 písm. c) CSP, tu je potrebné uviesť, že predmetné sporové konanie bolo začaté v roku 2014, teda ešte za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, z ustanovení ktorého nevyplývalo žiadne obmedzenie vo vzťahu k možnosti domáhať sa žalobou určenia neplatnosti právneho úkonu, zmluvy, preto aj prípustnosť žaloby je potrebné posudzovať v intenciách tohto právneho predpisu účinného v čase začatia konania s poukazom na § 470 ods. 2 CSP.

51. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že okresný súd pochybil, keď mu pred rozhodnutím o sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky nedoručil vyjadrenie žalobcu k sťažnosti, ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej k iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, III. ÚS 415/2011, IV. ÚS 362/09, III. ÚS 47/2013).

52. Ustanovenia § 239 a nasledujúce Civilného sporového poriadku o sťažnosti explicitne nezakotvujú povinnosť súdu doručiť sťažnosť, prípadné vyjadrenie k sťažnosti alebo iné, ďalšie podanie protistrane, ani povinnosť umožniť stranám vyjadriť sa k takýmto podaniam. Absencia výslovnej právnej úpravy týkajúcej sa potreby vytvorenia priestoru sporovým stranám na oboznámenie sa s podaniami protistrany a možnosti vyjadriť sa však automaticky neznamená, že v sťažnostnom konaní sa princíp kontradiktórnosti neuplatňuje.

53. Ústavný súd vo svojom skoršom rozhodnutí vo veci sp. zn. III. ÚS 220/2018 dospel k záveru, že princíp kontradiktórnosti nachádza uplatnenie aj v konaní o sťažnosti podľa § 239 a nasledujúcich Civilného sporového poriadku, pričom pristúpil k vysloveniu porušenia práv, ku ktorému došlo tým spôsobom, že všeobecný súd sťažnosť proti uzneseniu súdneho úradníka nedoručil na vyjadrenie protistrane.

54. Na už uvedených záveroch ústavný súd zotrváva. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažnosť proti rozhodnutiu súdneho úradníka je potrebné doručiť protistrane na vyjadrenie, možno logicky predpokladať, že takéto oprávnenie vyjadriť sa protistrana aj reálne využije. Ústavný súd konštatuje, že v záujme naplnenia princípu kontradiktórnosti, opierajúc sa aj o čl. 9 CSP, je aj prípadné vyjadrenie k sťažnosti potrebné doručiť sťažovateľovi.

55. Pokiaľ však ide o dôsledky opomenutia súdu doručiť vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľovi z ústavnoprávneho hľadiska, tu ústavný súd poukazuje na to, že takéto pochybenie v postupe súdu nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie dosahujúce ústavnoprávny rozmer, ale je potrebné vyhodnotiť ho s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu.

56. Pri tomto závere ústavný súd vychádza z povahy sťažnosti ako prostriedku procesnej obrany proti uzneseniam súdu prvej inštancie vydaným súdnym úradníkom. Sťažnosť je v Civilnom sporovom poriadku koncipovaná ako prostriedok nápravy, ktorým sa nepochybne okrem iného sleduje aj naplnenie zásady efektívnosti, hospodárnosti, rýchlosti konania (o sťažnosti rozhoduje sudca toho istého súdu, sťažnosť nemá devolutívny účinok, je možné ňou napadnúť len vymedzenú úzku skupinu rozhodnutí, u ktorých zákonodarca nevzhladol potrebu umožniť ich preskúmanie vyššou inštanciou). Tento záver

podporuje i dôvodová správa k Civilnému sporovému poriadku. Sťažnosť nepredstavuje opravný prostriedok (aj keď medzi sťažnosťou a opravnými prostriedkami možno badať určité spoločné črty), akým je odvolanie či dovolanie (ktorými je možné napadnúť rozhodnutia vo veci samej). Preto je namieste pre účely vyslovenia porušenia práv ústavným súdom vyžadovať pri sťažnostnom konaní podľa Civilného sporového poriadku vyššiu mieru intenzity pochybení, nedostatkov spočívajúcich v konaní či opomenutí porušovateľa.

57. Ústavný súd konštatuje, že okolnosti predmetnej veci, zohľadňujúc obsah podania sťažovateľa z 25. septembra 2017, ktorým si vyčíslil trovy konania a v ktorom poukazoval na nemožnosť aplikácie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, odôvodnenie uznesenia vyššej súdnej úradníčky, argumenty sťažovateľa obsiahnuté v sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky, obsah vyjadrenia žalobcu k sťažnosti (ktoré pozostávalo primárne z poukazu na judikatúru ústavného súdu a najvyššieho súdu) a napokon aj argumentáciu sťažovateľa v ústavnej sťažnosti týkajúcej sa problematiky určenia tarifnej hodnoty veci, neindikujú, že by doručenie vyjadrenia žalobcu sťažovateľovi mohlo mať zásadnejší vplyv na rozhodnutie sudcu. Sťažovateľ už pred rozhodnutím vyššej súdnej úradníčky vymedzil otázku, ktorá bola predmetom posúdenia súdu pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania (určenie tarifnej hodnoty veci, určenie základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta), sťažovateľ v sťažnosti neuviedol okolnosti predstavujúce novoty (§ 245 CSP), ktoré by si nevyhnutne vyžadovali vytvorenie priestoru pre konfrontáciu argumentov medzi sporovými stranami, v sťažnosti poukazoval na judikatúru podporujúcu jeho stanovisko, na čo žalobca vo svojom vyjadrení k sťažnosti reagoval zosumarizovaním judikatúry svedčiacej v prospech záverov vyslovených v uznesení vyššej súdnej úradníčky.

58. V konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu súdneho úradníka podľa ustanovení Civilného sporového poriadku nejde o rozhodovanie vo veci samej (teda o predmete hmotnoprávneho sporu) a v dôsledku toho intenzita pochybenia okresného súdu, ktorý sťažovateľovi nedoručil vyjadrenie žalobcu, nedosahuje ústavno-právne relevantnú úroveň. Ústavný súd si je vedomý vlastnej judikatúry, záverov vyslovených v náleze sp. zn. III. ÚS 220/2018, konanie vo veci sp. zn. III. ÚS 220/2018 sa však týkalo závažnejšieho porušenia spočívajúceho v nedoručení samotnej sťažnosti protistrane sporu, čo determinuje

vyššiu intenzitu zásahu, pretože protistrana by de facto ani nemala informáciu o tom, že sťažnosť bola podaná a že konanie o nej prebieha, a v dôsledku toho by nemala žiadnu možnosť sa k nej vecne vyjadriť. Vo veci, ktorá je predmetom tejto ústavnej sťažnosti, obe sporové strany mali vedomosť o prebiehajúcom sťažnostnom konaní a obom stranám sa vytvoril priestor na zaujatie postoja k vecnej stránke – určeniu tarifnej hodnoty veci, základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta pre účely výpočtu výšky náhrady trov konania (sťažovateľovi v sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky a protistrane vo vyjadrení k sťažnosti).

59. Skutočnosti, ktoré sťažovateľ uviedol vo svojej sťažnosti, takto neumožňujú prijať záver o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto v tejto časti ústavný súd ústavnú sťažnosť postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

60. Sťažovateľ porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

61. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že jeho aplikácia sa v sťažnostiach fyzických a právnických osôb v zásade viaže na porušenie individuálne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, a preto požiadavka na vyslovenie porušenia čl. 12 ods. 1 ústavy bez vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo slobode sťažovateľa je zjavne neopodstatnená (porov. I. ÚS 34/96, II. ÚS 85/01, II. ÚS 167/04, IV. ÚS 281/2012). Keďže nedošlo k vysloveniu porušenia čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy, nie je daný základ ani pre vyslovenie porušenia čl. 12 ods. 1 ústavy,

a v tejto časti je preto ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ústavný súd ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

62. Ústavnú sťažnosť v tej časti, ktorou sťažovateľ žiada vysloviť porušenie základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 listiny, ústavný súd považuje taktiež za zjavne neopodstatnenú. Je vylúčené, aby napadnutým uznesením sudcu mohlo dôjsť k porušeniu tohto jeho základného práva, a to z dôvodu nedostatku ústavno-právne relevantnej príčinnej súvislosti. Sťažovateľ v tejto časti sťažnosť doručenú ústavnému súdu neodôvodnil takými skutočnosťami, ktoré by svedčili možnosti porušenia tohto jeho základného práva. Súčasťou základného práva (strany sporu v civilnom sporovom konaní) na právnu pomoc pred štátnymi orgánmi (súdom) nie je právo strany sporu konania na priznanie náhrady trov konania pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia voči protistrane.

63. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 1 ústavy, k tomuto ústavný súd uvádza, že vo svojej judikatúre už viackrát vylovil, že čl. 1 ods. 1 ústavy má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy, ústavných zákonov a kvalifikovaných medzinárodných zmlúv a je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv alebo slobôd garantovaných ústavou. Ústavný súd preto nepovažuje za potrebné vyslovovať vo výrokovej časti svojich rozhodnutí skutočnosť, že spolu s porušením niektorého základného práva došlo aj k porušeniu niektorého z ústavných princípov – v posudzovanej veci princípu vyvoditeľného z čl. 1 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 383/08). Keďže ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru), práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy), práva na ochranu majetku (čl. 1 ods. 1 dohovoru), práva na právnu pomoc v konaní (čl. 37 ods. 2 listiny) napadnutým uznesením sudcu odmietol ako zjavne neopodstatnenú, konštatuje, že v takom prípade nemohlo dôjsť ani k porušeniu ústavného princípu vyplývajúceho z čl. 1 ods. 1 ústavy.

64. Z už uvedených dôvodov preto aj v časti namietaného porušenia čl. 37 ods. 2 listiny, čl. 1 ústavy ústavnému súdu neostávalo iné, než ústavnú sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

65. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa vymedzených v petite sťažnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí, priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu